

PROGRAM EVROPA ZA DRŽAVLJANE 2014-2020

Opis projekta **Preslišan jok izgubljenih/ukradenih otrok** (ang. *Unheard Crying of Lost/Stolen Children*)

Splošno o programu Evropa za državljane

Program Evropa za državljane v obdobju 2019-2020 podpira projekte nevladnih organizacij iz evropskega območja, ki prispevajo k seznanjenosti državljanov z Evropsko Unijo, njeno zgodovino in raznolikostjo ter spodbujajo evropsko državljanstvo in izboljšujejo pogoje za državljanstvo in demokratično udeležbo na ravni Unije.

Veliko pozornost namenjajo ozaveščanju o zgodovinskem spominu, skupni zgodovini, vrednotah in namenu Unije (sklop: Evropski zgodovinski spomin) ter spodbujanju demokratične in državljske udeležbe državljanov na ravni Unije, s spodbujanjem priložnosti za družbeno in medkulturno udejstvovanje in prostovoljstvo ter razumevanjem in razvojem procesa oblikovanja politik Unije (sklop: Demokratično delovanje in državljska udeležba).

Pri doseganju zapisanih ciljev so pomembna predvsem načela nadnacionalne in lokalne razsežnosti posameznega projekta, ki vključujejo medkulturni dialog in prostovoljsko delo.

Projekt financira Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA).

PARTNERJI V PROJEKTU PRESLIŠAN JOK IZGUBLJENIH/UKRADENIH OTROK

S prijavo na program Evropa za državljane smo bili uspešni skupaj s partnerji (nevladnimi organizacijami) iz Nemčije in Srbije.

Prijavitelj projekta je **Zavod Samostojen si**, zasebni neprofitni zavod iz Notranjsko-primorske regije (Slovenija), katerega glavni cilj je zaščita otrok in ozaveščanje širše javnosti o ranljivosti različnih ciljnih skupin, s poudarkom na otrocih in mladostnikih. V okviru Zavoda deluje tudi Večgeneracijski družinski center Cerknica, ki zagotavlja pomoč in podporo družinam in otrokom bodisi preko individualnih ali družinskih terapij bodisi preko aktivnosti kot so učna pomoč, učenje tujih jezikov in predavanja za starše o tematiki vzgoje otrok. Smo tudi koordinatorji Unicefove varne točke za otroke.

Društvo **Geraubte Kinder-vergessene Opfer** iz Freiburga (Nemčija) se ukvarja z žrtvami ugrabitev, ki so se odvijale med drugo svetovno vojno, ko so nacisti nasilno odvzeli številne otroke in jih germanizirali ter jim dodelili novo identiteto. Člani društva stremijo k doseganju pravice in prepoznavanja nacističnih zločinov za te pozabljene žrtve. Širšo javnost, še posebej otroke in mladino, ozaveščajo o grozotah in zločinih preteklega nacističnega režima, s čimer ohranjajo spomin na takratne izgubljene otroke.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Društvo **Nestale bebe Beograda** je nevladna organizacija iz Beograda (Srbija), ki se aktivno ukvarja s problematiko kraje otrok v obdobju med leti 1960 in 1990. Združuje starše, ki sumijo, da so jim v porodnišnicah ukradli otroke. Člani si aktivno prizadevajo za spremembo zakonodaje v Srbiji, ki bi omogočila, da bi lahko sodili osebam, ki so osumljene (zdravnike, medicinske sestre, babice) kraje otrok iz porodnišnic v Srbiji. S pomočjo spremenjene zakonodaje bi lahko zbrali dokaze proti storilcem in sotorilcem teh hudih zločinov. Društvo ima funkcijo civilnega nadzora nad državnimi organi in organizacijami ter drugimi nevladnimi organizacijami, ki imajo moč vplivati in na nek način prisiliti državne organe, da spremenijo zakonodajo in delajo v dobro civilnega sektorja.

CILJI PROJEKTA

Cilji, ki jih bomo zasledovali s projektom so

- prispevati k razumevanju državljanov Evropske unije, njene zgodovine in raznolikosti, v okviru katerega bomo
- dvigovali ozaveščenost o spominu, skupni zgodovini, vrednotah in ciljih Unije, ts. spodbujanje miru in blaginje narodov Unije s spodbujanjem razprave, razmišljanja in razvojem mrež.

Evropska unija temelji na spodbujanju vrednot miru in solidarnosti, ki sta temelja človekovih pravic. Za ozaveščanje pomembnosti tega je bila pred dvajsetimi leti podpisana Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (2000) (*ang. EU Charter of Fundamental Rights*). Skozi aktivnosti projekta bomo stremeli k osvetlitvi temeljnih človekovih pravic, zapisanih v njej in krhkosti le-teh v različnih režimih, časih in območjih.

Projektne aktivnosti bodo izpeljane v letu 2021 v treh državah, tj. Sloveniji, Srbiji in Nemčiji. Glavni cilj projekta je ozaveščati širšo javnost **o ranljivosti in nemoči ukradenih/izgubljenih otrok in v tem okviru osmisliti kršenje človekovih (še posebej otrokovih) pravic ne glede na državo, režim ali čas, v katerem se nahajajo.**

S pomočjo projekta bomo informirali in ozaveščali širšo javnost o zgodovinskih dejstvih o ukradenih/izgubljenih otrocih ter paralelnih zgodbah, ki se dogajajo danes migrantskim otrokom širom Evrope.

Že samo partnerstvo projekta naslavlja kulturno in politično dediščino in nadnacionalni dialog treh držav na različnih prehodnih točkah – Nemčija kot ena ustanovnih članic, Slovenija kot mlada članica in Srbija kot država, ki si želi postati članica Evropske unije.

POTREBE ZARADI KATERIH JE NASTAL PROJEKT

Potreba našega projekta je nastala iz zaznavanja nespoštovanja temeljnih pravic otrok, kot so pravica do življenja, varnosti, svobode, družine in dostojanstva. Kršenje tovrstnih pravic se kaže tako v grozodejstvih iz preteklosti kot danes preko nezadostne ozaveščenosti o problemu izginulih migrantskih otrok. To se manifestira v manku obstoječega spremljanja podatkov o migrantskih otrocih kot tudi preko kriminalnih dejanj in nezadostnih zakonodaj, ki obravnavajo izginule/izgubljene otroke.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Spomin na grozote druge svetovne vojne blede le 75 let po njenem zaključku. Udeležencev zločinov in grozodejstev, ki so se dogajala v koncentracijskih taboriščih in širše, je vedno manj. Hkrati smo priča vzponu vedno bolj avtoritarnih, nedemokratskih režimov na območju Evropske unije. Druga svetovna vojna je bila grozen primer masovnega kršenja temeljnih človekovih in otrokovih pravic, o čemer priča tudi članek »Lost Children: Displacement, Family and Nation on Postwar Europe«. Dokazi kažejo, da je bilo samo med leti 1945 in 1956 več kot 330.000 ukradenih otrok iz Evrope. Veliko ukradenih otrok je bilo po rodu iz Poljske (približno 200.000). V Sloveniji je bilo več kot 600 ukradenih otrok, od katerih je živih le še nekaj več kot 100. Drugod po Evropi so se dogajale podobne reči: tako v Frankovem režimu, kjer je bilo ukradenih in nezakonito posvojenih okrog 300.000 otrok kot v Srbiji, kjer je okoli 20.000 parov izgubilo novorojenčke v porodnišnicah v času po vojni. Zaenkrat v Srbiji za te zločine ni odgovarjal še nihče.

Trgovina z ljudmi je nadnacionalna, brezčasna težava, ki se dogaja v različnih okoliščinah in predstavlja eno hujših kršitev temeljnih človekovih pravic. Pri tem je še posebej strahotno in pretresljivo trgovanje z mladoletniki in otroci. Ne glede na skrajno kršenje človekovih in otrokovih pravic med in po drugi svetovni vojni, smo priča tovrstnim dejanjem tudi danes. Po navedbah organizacije *Missing Children Europe* vsaki 2 minuti izgine en otrok, kar je rezultat naraščajočega števila migrantov, njihovih otrok in mladostnikov, ki prihajajo na območje Evropske unije vsako leto. Kot navaja *UNHCR* (slo. *Visoki komisariat Združenih narodov za begunce*) je bilo samo v letu 2018 12.717 (42% vseh) otrok in mladostnikov, ki so prispeli na območje EU brez spremstva. Med leti 2014 in 2017 je izginilo vsaj 30.000 mladoletnih migrantov. To število še narašča, kar vzbuja pomisleke o tem, da so izginuli mladoletniki žrtve trgovine z ljudmi, spolnega izkoriščanja, tihotapljenja drog ali celo prisilnega suženjstva.

Naš projekt se osredotoča na **dvigovanje ozaveščenosti o zgodovinskem spominu, skupni zgodovini in vrednotam EU ter dobrobiti vsakega posameznika** skozi stimulirano debato, refleksijo in razvoj nadnacionalnih omrežij. Skozi promocijo Listine o temeljnih pravicah EU želimo osvetliti tudi manipulacijo in izkoriščanje populističnih medijev, s čimer bomo nakazovali na to, da so civilna družba, svobodni mediji in odprta debata nepogrešljiv element demokracije in EU vrednot.

Zato želimo s projektom osvetliti dejstvo, da mir in svoboda nista samoumevna. Rezultati projekta bodo dvigovali zavest o zgodovinskih dejstvih, ki smo jih do sedaj prevečkrat ignorirali. Trajnost projekta bomo zagotovili s **trajnimi umetniškimi kreacijami na javnih mestih**, ki bodo opomnik vsem mimoidočim o problemu ukradenih/izgubljenih otrok. Naš projekt bo ciljalo k temu, da bo pripomogel k sistemskim spremembah glede spremljanja in reševanja problema trenutno izgubljenih/ukradenih migrantskih otrok.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

VPLIV PROJEKTA NA DRŽAVLJANE EU

Pričakovani rezultati projekta so:

- večja ozaveščenost in občutljivost za tematike ukradenih/izgubljenih otrok, ne glede na njihovo nacionalnost, režim in čas;
- večja ozaveščenost in spoštovanje človekovih pravic, kot so opisane v Listini EU o temeljnih pravicah;
- povečana ozaveščenost mladih, ki se bodo učili preko pripovedovanja zgodb tistih, ki so bili žrtve obravnavane problematike;
- destigmatizacija in manjšanje stereotipov, vezanih na migrante, še posebno mladoletne migrante;
- večja ozaveščenost o manjšinah (prosilci za azil, migranti, brezdomci, itn.);
- večja ozaveščenost o pomembnosti vrednot EU v najširšem smislu.

OPIS AKTIVNOSTI V POSAMEZNI DRŽAVI

1. Slovenija

V Sloveniji sta načrtovana dva dogodka, ki se bosta izvedla v letu 2021 (predvidena datuma sta postavljena marca in maja, prilagajala se bosta glede na trenutno situacijo povezano z virusom SARS-COV-19) ter zaključna konferenca, ki je načrtovana novembra istega leta.

Prvi dogodek

Ime dogodka: Nauki iz preteklosti (*ang. Lessons from the Past*)

Trajanje dogodka: 2 dni

Kraj dogodka: dvorana, primerna za 25-50 ljudi

Vsebina dogodka:

Prvi dan bomo, v sodelovanju z Društvom taboriščnikov ukradenih otrok Slovenije, predstavili zgodbe ukradenih otrok iz druge svetovne vojne. Načrtujemo, da bo prof. Žmavc predstavil svojo zgodbo in spomine na ukradeno otroštvo otrokom ene izmed osnovnih šol.

Predstavili bomo tudi zgodbo (ali zgodbe) migrantskih otrok. Način predstavitve (fizično, preko videa, preko zapisa, itn.) še ni natančno določen.

Cilj prvega dne je predstaviti posamezne zgodbe ukradenih otrok v različnih časih in režimih ter s tem odgovoriti na vprašanja:

- kako se zgodbe povezujejo?
- Kaj jim je skupnega?
- Kako jih lahko navežemo na človekove pravice?
- Kdo odloča o tem, kaj se bo zgodilo s posameznikom?

Moderator dogodka še ni določen.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Drugi dan dogodka bo namenjen ogledu dokumentarca o ukradenih otrocih z moderirano debato ter izbiri motiva za novonastali mural. Predvajali bomo dokumentarni film o ukradenih otrocih v Sloveniji (Banditenkinder), ki mu bo sledila kratka moderirana debata. Če bo mogoče, bomo predstavili tudi film ali dokumentarec o usodi ukradenih/izgubljenih migrantskih otrok v današnjem času. K sodelovanju v debati bomo povabili prof. Žmavca, dr. Kregarja (Muzej novejšje zgodovine Celje) in mag. Zlatarja (Slovenska filantropija). Otroci iz OŠ in SŠ bodo povabljeni, da demokratično izberejo končni motiv murala, ki bo nastal na eni izmed sten na javnem mestu. Predhodno bomo izbrali predloge za mural različnih umetnikov, otroci pa bodo zanje glasovali.

Tekom prvega in drugega dela bomo od udeležencev zbirali »Sporočila Evropski uniji«, tj. kratka mnenja in predloge o izboljšavi področja obravnavane tematike, ki jih želi posameznik sporočiti Evropski uniji. Ob koncu projekta bomo sporočila predali primerni instituciji na ravni Evropske unije.

Ciljna skupina dogodka so mladi (osnovnošolci, dijaki – odvisno glede na situacijo s SARS-COV-19). Želimo jih seznaniti s problematiko in spodbuditi k empatičnem mišljenju ter razmišljanju o človekovih pravicah in kršenju le teh.

Drugi dogodek

Ime dogodka: Zgodbe današnjega dne (*ang. Stories of today*)

Trajanje dogodka: 2 dni

Kraj dogodka: Zunaj, pri že izdelanem muralu

Vsebina dogodka:

Dvodnevni dogodek se bo začel s predstavitvijo tematike ukradenih/izgubljenih otrok. Osnovnošolski otroci bodo prvi dan izdelovali različne izdelke na tematiko (tema: Dan v čevljih mladoletnega migranta). Tako bodo lahko pisali kratke spise, risali risbe, pisali pesmi, itn.

Srednješolski otroci bodo vabljeni k pogovoru z umetnikom, ki bo PREDHODNO narisal mural na eno izmed sten. Mural prvi dan še ne bo odkrit za javnost, zato bodo mladi povabljeni, da skupaj z umetnikom skicirajo elemente slike na temo Dan v čevljih mladoletnega migranta (kaj bi morala slika prikazovati? Kako naj to prikažemo? itn.). Ravno tako se bodo z njim pogovarjali o tematiki murala, ki ga še ne bodo videli in ugotavljali kaj je na njem oziroma kako je lahko umetnik prikazal obravnavano tematiko.

Drugi dan bo namenjen uradni otvoritvi murala in predstavitvi izdelkov otrok na panojih. Na uradno otvoritev murala bomo povabili g. župana, prof. Žmavca in predstavnike Slovenske filantropije ter predstavnike Muzeja novejšje zgodovine Celje. Otvoritev murala bo sicer namenjena širši javnosti. Sledila bo manjša pogostitev za navzoče (vse zapisano se bo prilagajalo glede na situacijo s SARS-COV-19).

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Ciljna skupina bodo na eni strani **mladi**, ki bodo ustvarjali v okviru obravnavane tematike, na drugi strani pa **širša javnost**, ki se bo preko otvoritve murala na javnem mestu seznanila z obravnavano tematiko in današnjo problematiko le-te.

Tekom prvega in drugega dela bomo od udeležencev zbirali »Sporočila Evropski uniji«, tj. kratka mnenja in predloge o izboljšavi področja obravnavane tematike, ki jih želi posameznik sporočiti Evropski uniji. Ob koncu projekta bomo sporočila predali primerni instituciji na ravni Evropske unije.

Tretji dogodek (zaključna konferenca projekta)

Ime dogodka: Zgodbe prihodnosti (*ang. Stories of the Future*)

Trajanje dogodka: 3 dni (november 2021)

Kraj dogodka: dvorana, primerna za približno 100 ljudi)

Vsebina dogodka:

Prvi dan konference bo namenjen predstavitvi rezultatov mednarodnega projekta (opis vseh dogodkov ter predstavitev ciljev in rezultatov, pospremljenih z razstavo slik iz posameznih dogodkov). Predstavili in prikazali bomo tudi različne razstave, ki bodo del posameznih dogodkov v vseh treh državah. Predvajali bomo tri novonastale kratke dokumentarce o projektih dogodkih iz vseh treh držav.

Drugi dan bo namenjen predavanjem in delavnicam. K sodelovanju bomo povabili enega od predstavnikov Evropske unije s področja človekovih pravic. V sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami bomo organizirali različne delavnice, s katerimi bomo osvetlili in ozaveščali udeležence o obravnavani tematiki.

Tretji dan bo namenjen zaključnemu zasedanju. K sodelovanju in predstavitvi tematike bomo povabili enega od slovenskih aktivistov za človekove pravice. Izvedli bomo informativne delavnice na tematiko mladoletnih migrantov. Konferenca se bo zaključila z zaključnim koncertom enega od družbeno kritičnih glasbenikov iz Slovenije.

Nadaljevali bomo z zbiranjem »Sporočil Evropski uniji«, tj. kratka mnenja in predloge o izboljšavi področja obravnavane tematike, ki jih želi posameznik sporočiti Evropski uniji. Po zaključni konferenci bomo sporočila predali primerni instituciji na ravni Evropske unije.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union